

ОБСЯГИ ДЕПОЗИТІВ ОМС З НУЛЬОВИМ РУХОМ КОШТІВ У 2018 РОЦІ

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України

вул. Лютеранська, 28а, оф. 1

01024, Київ, Україна

тел. +38 044 290 47 37

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru/

У публікації проаналізовано обсяги та помісячну динаміку депозитів місцевих бюджетів у січні-листопаді 2018 року, за якими не здійснювався рух коштів. Дослідження проводилося в розрізі областей та державних банків, на рахунках яких зберігаються такі депозити. Виділено топ-10 областей та ОМС за обсягами вкладів. Okремо проаналізовано депозитні вклади в розрізі обласних бюджетів, міст обласного підпорядкування, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад та сіл.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного та фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати на пряму від власників прав.

Підготувала: к. е. н. Анна Корнилюк.

За загальною редакцією В. М. Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах авторів, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язані.

Вступ

Питання управління тимчасово вільними грошовими ресурсами органів місцевого самоврядування набуло значної актуальності, зважаючи на рішення Міністерства фінансів України про заборону розміщення коштів загального фонду місцевих бюджетів на депозитних рахунках¹. У попередніх дослідженнях ОФЕА було проаналізовано динаміку розміщення депозитів у розрізі місяців та видів органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) і показано, що найбільші обсяги накопичень характерні для січня-лютого, тоді як у грудні відбувається значний відтік коштів².

Це дослідження спрямоване на аналіз депозитів ОМС, за якими не здійснюється рух грошових коштів, оскільки саме такі депозити потенційно можуть вказувати на неефективне управління вільними коштами громад. Під депозитами, за якими не здійснювався рух коштів, ми розуміємо такі вклади, за якими, за даними Державної казначейської служби України (далі – Казначейство), не було повернуто коштів з моменту їх розміщення станом на 1 грудня 2018 року (далі – депозити).

Загальний огляд депозитів ОМС у 2018 році

Станом на 1 грудня 2018 року залишок коштів на депозитних рахунках ОМС становив 12,2 млрд грн, при цьому залишок депозитів, за якими не здійснювався рух коштів, – 7 млрд грн (55%). За 11 місяців 2018 року 169 ОМС розмістили 487 депозитів, за якими не здійснювався рух коштів, а середній обсяг таких депозитів становив 14 млн грн.

На рис. 1 представлена динаміка розміщення депозитів у помісячному розрізі.

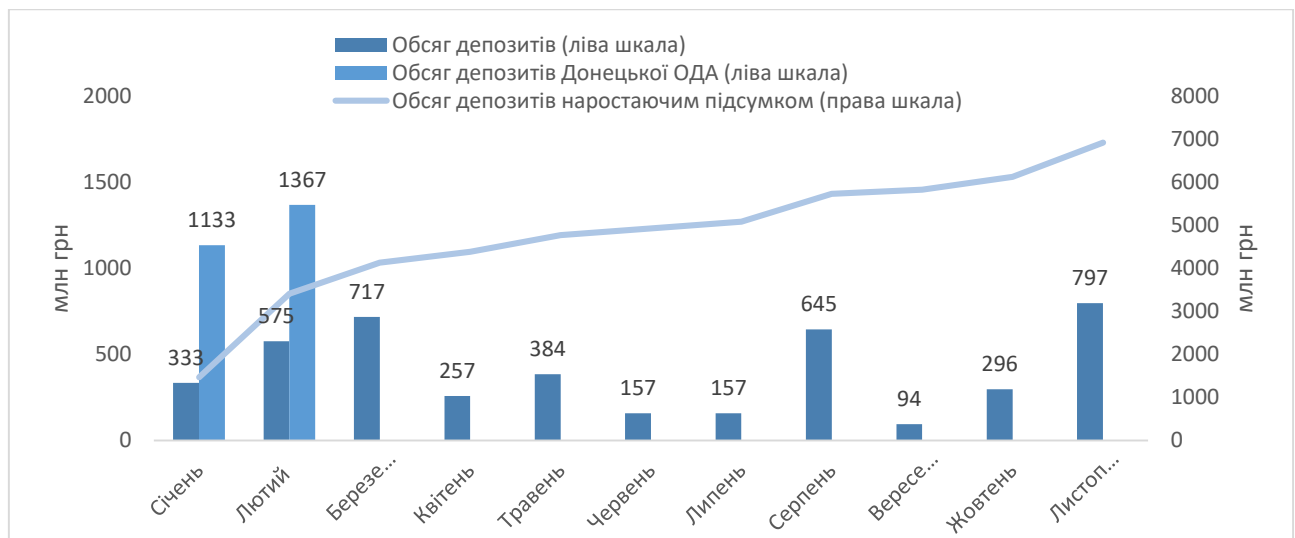

Рис. 1. Динаміка розміщення депозитів ОМС, за якими не здійснювався рух грошових коштів, млрд грн

¹ Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках» від 23.01.19 року №53. Режим доступу:

<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-rozmishchennya-timchasovo-vilnih-koshtiv-miscevih-byudzhativ-na-vkladnih-depozitnih-rahunkah-u-bankah>

² ОФЕА. Обсяги та динаміка залишків депозитних коштів місцевих бюджетів у 2016–2018 рр. Режим доступу:

<https://feao.org.ua/products/local-deposits-2016-18/>

ОФЕА. Депозити органів місцевого самоврядування у 2016–2018 рр. Режим доступу:

https://feao.org.ua/products/depozyty_oms_2016-18/

Джерело: розрахунки автора на основі даних Казначейства.

Близько половини досліджуваних депозитів було розміщено в січні та лютому – 1,5 млрд грн та 1,9 млрд грн відповідно. Проте детальніший аналіз засвідчив, що такі обсяги розміщення забезпечувалися великими обсягами депозитів Донецької ОДА – 1,1 млрд грн та 1,4 млрд грн відповідно. Якщо виключити з аналізу ці аномально високі значення, то отримаємо більш рівномірну картину розподілу депозитів у помісячному розрізі з піками в березні (16% від усіх депозитів), серпні (15%) та листопаді (18%), що може бути пов'язане з надходженнями від сплати ЄСВ до місцевих бюджетів.

Зростання обсягу депозитів у листопаді може свідчити про те, що ОМС розуміють, що не використають кошти до кінця року, і вирішують отримати додатковий дохід від їх розміщення. Окрім цього, цей факт може опосередковано свідчити про управління залишками коштів, які неможливо використати до кінця року.

Найменші обсяги депозитів зафіксовані в червні та липні (по 157 млн грн, або 4%) та вересні (94 млн грн, або 2%).

Депозити в розрізі областей

Наступним етапом дослідження є аналіз депозитів у розрізі областей та окремих ОМС. На рис. 2 представлений перелік областей, які розмістили найбільші обсяги депозитів у січні-листопаді 2018 року.

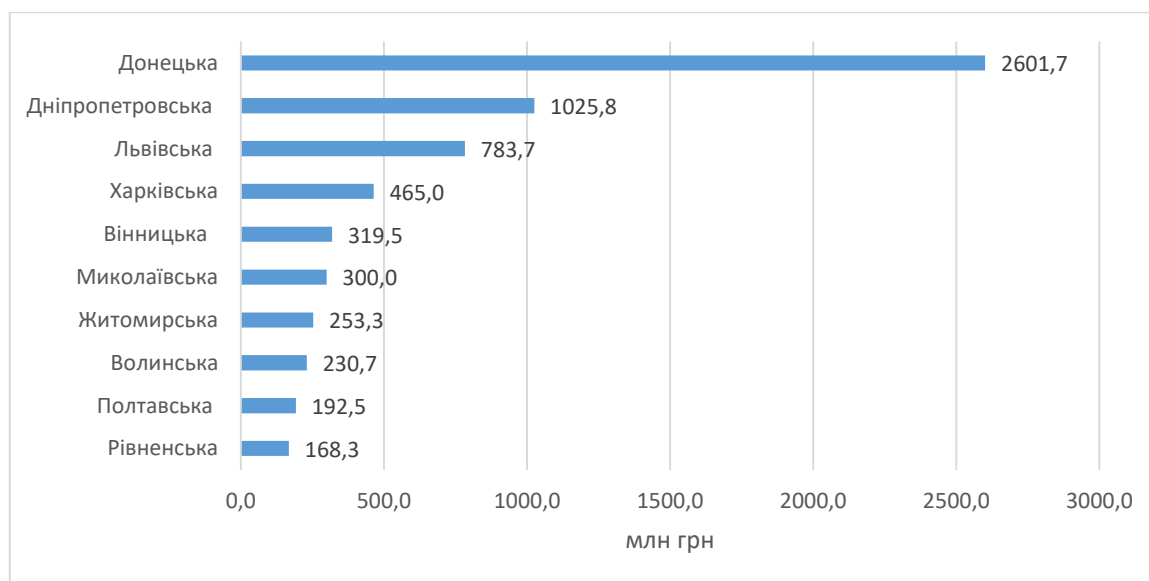

Рис. 2. Топ-10 областей за розміром розміщених депозитів³, млн грн

Джерело: розрахунки автора на основі даних Казначейства.

Як зазначалося вище, лідером є Донецька область, а саме її обласний бюджет. На інші 7 ОМС⁴ припадає лише 101 млн грн. У Дніпропетровській області 19 ОМС розмістили депозити, лідерами за обсягами є Дніпропетровський обласний бюджет (далі – ОБ) – 555 млн грн (54%) та Дніпровський міський бюджет (далі – МБ) – 200 млн грн (20%). На решту 17

³ Дані в розрізі всіх областей подано в Додатку 1.

⁴ ОТГ Лиман, Миронівське, ОТГ Миколаївка, Луганське, Опитне, Мирноград, Добропілля.

ОМС припадає 270 млн грн (26%). У Львівській області 9 ОМС розмістили депозити на загальну суму 784 млн грн, з них 540 млн грн (69%) було розміщено Львівським МБ. Схожа ситуація спостерігається в Харківській області: із загального обсягу депозитів 465 млн грн 299 млн грн (64%) припадає на обласний бюджет та 72 млн грн (15%) – на Харківський МБ. Аналогічна ситуація і з рештою областей:

- Вінницька область – 91% обсягу депозитів припадає на Вінницький обласний та міський бюджети;
- Миколаївська область – 100% обсягу припадає на Миколаївський МБ;
- Житомирська область – 65% обсягу припадає Житомирський ОБ;
- Полтавська область – 86% обсягу припадає на Полтавський ОБ;
- Рівненська область – 74% обсягу припадає на Рівненський обласний та міський бюджети.

Своєрідним винятком є Волинська область, де на обласний бюджет та бюджет міста Луцьк припадає 42%, ще 18% – це тринадцять депозитів міського бюджету Ковеля.

На рис. 3 представлено топ-10 бюджетів ОМС за обсягами розміщених депозитів. Більш детальний аналіз розміщених депозитів у розрізі типів ОМС подано в наступних розділах дослідження.

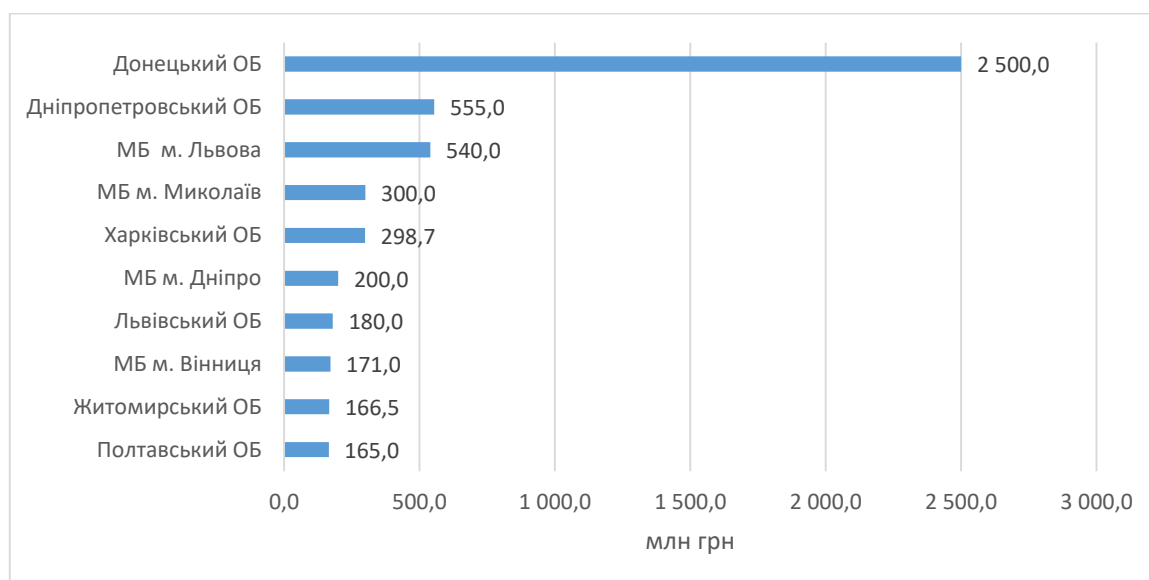

Рис. 3. Топ-10 бюджетів ОМС за обсягом розміщених депозитів⁵, млн грн

Джерело: розрахунки автора на основі даних Казначейства.

Аналіз лідерів ОМС засвідчив, що найбільше грошових ресурсів розміщують обласні бюджети та бюджети міст обласного підпорядкування. Щодо часу розміщення, то можна виділити декілька тенденцій.

Перша – розміщення депозитів у I кварталі року:

1. Донецький ОБ – у січні та лютому;
2. Львівський ОБ – у лютому та березні;
3. Полтавський ОБ – у лютому та серпні;
4. МБ м. Миколаїв – одноразово в березні.

⁵ Дані в розрізі всіх областей подано в Додатку 1.

Друга – розміщення депозитів протягом року:

1. МБ м. Львів – протягом I півріччя щомісячно і в серпні та листопаді;
2. Харківський ОБ – у березні-червні, а також у серпні, вересні та листопаді.

Третя – розміщення депозитів у II півріччі:

1. Житомирський ОБ – протягом травня-вересня та в листопаді;
2. Дніпропетровський ОБ – у серпні, жовтні та листопаді;
3. МБ м. Дніпро – у серпні, жовтні та листопаді.

Аналіз депозитів у розрізі банків

Наступним етапом дослідження є аналіз депозитів у розрізі державних банків. На рис. 4 представлені дані про розподіл обсягів вкладень.

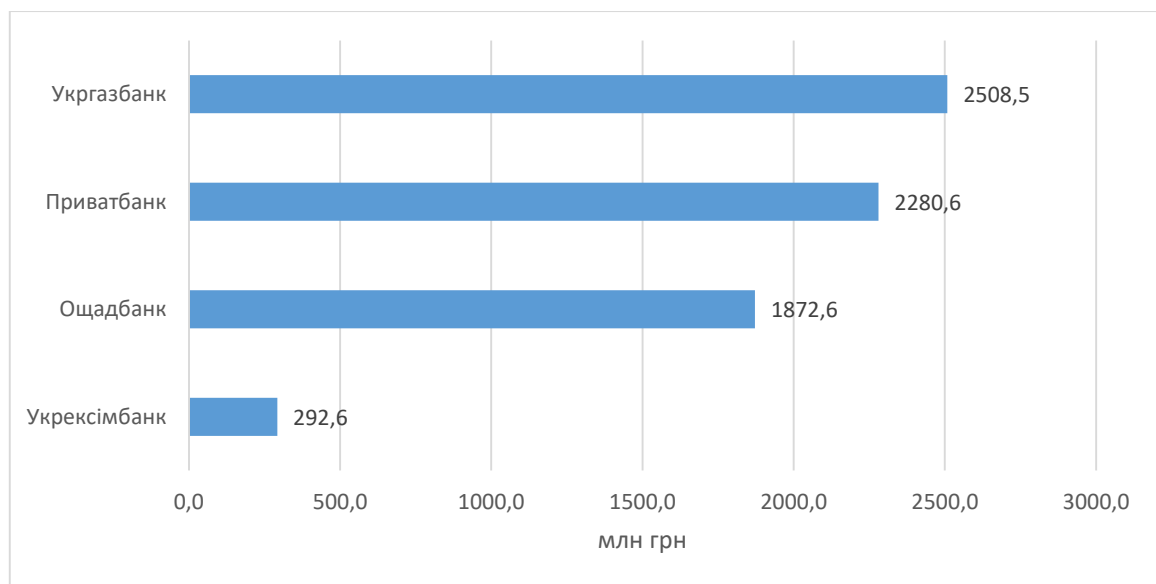

Рис. 4. Розподіл депозитів у розрізі банків, млн грн

Джерело: розрахунки автора на основі даних Казначейства.

Дані свідчать, що лідером серед державних банків за обсягом розміщених ОМС депозитів є Укргазбанк – 2,5 млрд грн (36%). У цьому банку розмістили депозити ОМС 17 областей⁶. Найбільші обсяги депозитів належать Донецькому ОБ – 833 млн грн (33%), МБ м. Дніпро – 200 млн грн (8%). Друге місце посідає Приватбанк – 2,3 млрд грн (33%). У цьому банку розмістили депозити ОМС 21 області⁷. Найбільші обсяги депозитів належать Донецькому ОБ – 833 млн грн (36%), Дніпропетровському ОБ – 272 млн грн (12%). В Ощадбанку розміщені депозити ОМС 22 областей⁸. Найбільші обсяги депозитів належать Донецькому ОБ – 833 млн грн (44%), Дніпропетровському ОБ – 283 млн грн (15%). Найменше депозитів розміщено в Укрексімбанку – 0,2 млрд грн (3%). При цьому ОМС лише 4 області обрали цей банк –

⁶ Не мають депозитів такі області: Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Луганська, Рівненська, Харківська і Херсонська.

⁷ Не мають депозитів такі області: Кіровоградська, Луганська, Херсонська.

⁸ Не мають депозитів такі області: Кіровоградська та Миколаївська.

Вінницької, Житомирської, Закарпатської та Івано-Франківської. 36% від усіх розміщених в Укрексімбанку депозитів становлять депозити Вінницького ОБ.

Як бачимо, банка-лідера для розміщення депозитів ОМС немає, адже кошти розміщені відносно рівномірно (за винятком Укрексімбанку). Окрім того, ОМС з найбільшими обсягами депозитів виявили тенденцію до диверсифікації банків, у яких розміщують депозити.

Аналіз депозитів у розрізі типів ОМС

Наступним етапом дослідження є аналіз депозитів у розрізі типів ОМС. Ми проаналізували обсяги розміщених вкладів, за якими не здійснювався рух коштів, для обласних, районних бюджетів, бюджетів міст обласного підпорядкування, бюджетів ОТГ, сіл та СМТ.

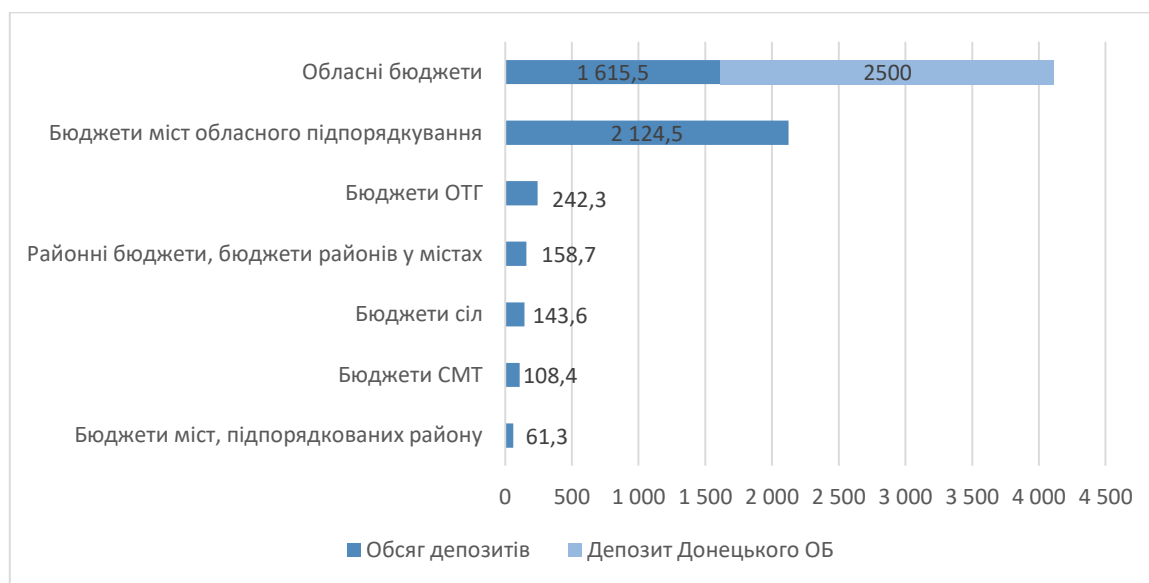

Рис. 5. Розподіл депозитів у розрізі типів ОМС, млн грн

Джерело: розрахунки автора на основі даних Казначейства.

Дані свідчать, що 90% усіх розміщених депозитів припадає на обласні бюджети та бюджети міст обласного підпорядкування. Переважання депозитів обласних бюджетів у структурі розміщених вкладів забезпечується аномально високим депозитом Донецького ОБ. Якщо не брати його до уваги, то найбільші обсяги депозитів розміщені бюджетами міст обласного підпорядкування. На бюджети ОТГ припадає 242 млн грн розміщених вкладів (3,4%), на районні бюджети – 2,2%, бюджети сіл – 2%, бюджети СМТ – 1,5%. Найменшу частку у структурі депозитів займають бюджети міст, підпорядкованих району, – менше 1%.

Висновки

Станом на 1 грудня 2018 року депозити, за якими не здійснювався рух коштів, становили більше половини всіх розміщених ОМС вкладів за 11 місяців. Подальше дослідження обсягів депозитів, часової структури їх розміщення, банків та типів ОМС дозволило виявити характерні риси таких депозитів. Насамперед слід відзначити аномально високі обсяги депозитів Донецького обласного бюджету, які становлять більше третини досліджуваного обсягу вкладів. Ці депозити були розміщені в січні-лютому та повернуті лише в грудні.

Аналіз часової динаміки розміщення депозитів (без урахування депозитів Донецького ОБ) виявив, що пікові розміщення депозитів відбулися в березні, серпні та листопаді. Такі сплески можуть пояснюватися специфікою надходження платежів до місцевих бюджетів.

Лідерами за розміщеними депозитами виявилися Донецька, Дніпропетровська та Львівська області, на які припадає 63% від усього досліджуваного обсягу вкладів. Окремо виділено топ-10 ОМС за обсягами розміщених депозитів. Виявлено, що найбільші суми депозитів припадають на обласні бюджети та бюджети міст обласного підпорядкування, що підтверджується нашими попередніми дослідженнями.

Аналіз часової динаміки розміщення коштів лідерами ОМС показав, що вони здебільшого схильні розміщати депозити протягом року, що свідчить про використання депозитів як інструменту управління вільними грошовими коштами. Як зазначалося вище, винятком є Донецький ОБ, який розмістив депозити протягом перших двох місяців року.

Аналіз банків, у яких розміщуються депозити, показав, що відносним лідером є Укргазбанк, на рахунках якого знаходяться 36% досліджуваних вкладів, найменші обсяги має Укрексімбанк – лише 3%. Виявлено, що як області загалом, так і найбільші за обсягами вкладень ОМС мають тенденцію до диверсифікації вкладень, розміщуючи їх здебільшого в трьох банках – Укргазбанку, Приватбанку та Ощадбанку.

Депозити, за якими не здійснюється рух коштів, у розрізі областей

Код області	Область	Обсяг депозитів, млн грн	Середній розмір депозиту, млн грн	Кількість депозитів	Кількість ОМС, що розмістили депозити
02	Вінницька	319,5	6,9	46	11
03	Волинська	230,7	3,3	69	21
04	Дніпропетровська	1025,8	15,8	65	19
05	Донецька	2601,7	136,9	19	8
06	Житомирська	253,3	5,3	48	14
07	Закарпатська	13,9	3,5	4	4
08	Запорізька	12,0	6,0	2	2
09	Івано-Франківська	11,6	2,9	4	3
10	Київська	72,7	6,6	11	10
11	Кіровоградська	2,0	2,0	1	1
12	Луганська	53,0	17,7	3	2
13	Львівська	783,7	37,3	21	9
14	Миколаївська	300,0	150,0	2	1
15	Одеська	110,3	22,1	5	4
16	Полтавська	192,5	17,5	11	7
17	Рівненська	168,3	21,0	8	8
18	Сумська	22,0	3,7	6	6
19	Тернопільська	32,1	1,9	17	7
20	Харківська	465,0	6,0	77	14
21	Херсонська	12,5	6,3	2	2
22	Хмельницька	154,8	4,4	35	6
23	Черкаська	22,1	3,7	6	4
24	Чернівецька	6,1	0,6	11	5
25	Чернігівська	88,7	5,2	17	4

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
тел. +38 044 290 47 37
01024, Київ, Україна
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019
Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук
тексту необхідно отримати напряму від власників прав.